

Umsögn

21.07 2020 /Guðmundur Vignir Óskarsson

Frumvarp til stjórnarskipunarlaga um breytingu á stjórnarskrá lýðveldisins Íslands nr. 33/1944 (forseti Íslands, ríkisstjórn, verkefni framkvæmdarvalds o.fl.).

Formáli

Undirritaður var einn þeirra fjölmörgu sem tóku lögformlegan þátt í því ferli sem stjórnvöld settu af stað 2009 þar sem Alþingi kallaði þjóðina til verka svo og þjóðkjörna fulltrúa hennar til þess verkefnis að vinna að gerð tillögu að nýrri stjórnarskrá, efnislegri heildarendurskoðun og útfærslu stjórnarskrárinnar sem ætlað var að ljúka með nýrri stjórnarskrá fyrir lýðveldið Ísland.

Kallaðir voru til verkefnisins af Alþingi 25 fulltrúar stjórnlagaráðs sem áður höfðu verið þjóðkjörnir úr hópi 522 frambjóðenda, þ.m.t. undirritaður (nr. 7913, var ekki kjörinn). Jafnframt fór fram sérstakur þjóðfundur þar sem valdir voru með slemibiúrtaki 950 einstaklingar inná fundinn.

Krafa um að lögformleg niðurstaða stjórnarskrárferlis Alþingis verði virt:

1. Það er ófrávíkjanleg krafa af minni hálfu sem kjósenda og þátttakanda í ferli stjórnvalda, að niðurstaða þjóðaratkvæðagreiðslu frá 2012 um nýja og endurskoðaða stjórnarskrá verði virt af hálfu stjórnvalda, enda samþykkt af 2/3 hluta kjósenda.
2. Það er aðför að lýðræðinu að virða ekki allt það vandaða og lögformlega ferli sem lá til grundvallar þjóðaratkvæðagreiðslunni og þúsundir einstaklinga höfðu tekið þátt í.
3. Það samráð sem ríkisstjórnin stendur nú fyrir um mögulegar breytingar á stjórnarskrá og formenn allra stjórnsmálaflokka á Alþingi eru samþykkir getur ekki vikið frá niðurstöðu þeirrar stjórnarskrár sem samþykkt var í þjóðaratkvæðagreiðslunni 2012. Áréttað skal að það að hafa drög stjórnlagaráðs “til hliðsjónar” er ekki það sama og að leggja þau “til grundvallar” og í því felst stærsta vandamálið við það frumvarp sem hér er til umsagnar.
4. Með vísan til framangreindra sjónarmiða er ekki talin ástæða til að fjalla efnislega um einstakar breytingar frumvarpsins á ákvæðum stjórnarskrár og ekki samrýmast niðurstöðu stjórnlagaráðs og þjóðin sem stjórnarskrárgafi hefur þegar samþykkt.
5. Fyrirhugað frumvarp forsætisráðherra samþykkt á Alþingi þarf að bera undir þjóðaratkvæði. Það verður aðeins gert þannig að kjósendum bjóðist að velja á milli frumvarps forsætisráðherra og frumvarpsins sem kjósendur samþykktu með yfirgnæfandi meirihluta 2012.

Rökstuðningur:

Alþingi hafði frumkvæði af því vandaða og lýðræðislega lögformlega ferli sem hófst 2009 um endurskoðun stjórnarskrár Íslands. Frá upphafi setningar núverandi stjórnarskrár við stofnun lýðveldisins 1944 var samstaða um að endurskoðun stjórnarskrár ætti sér stað strax í kjölfarið.

Því ferli lauk með lýðræðislegustu stjórnarskrá sem sögur fara af, stjórnarskrá sem 950 manna þjóðfundur einstaklinga sem valdir voru með slembiúrtak úr þjóðskrá lagði grunninn að 2010, 25 manna þjóðkjörið og þingskipað Stjórnlagaráð færði í frumvarpsbúning 2011 og tveir þriðju hlutar kjósenda lýstu sig samþykka í þjóðaratkvæðagreiðslu 2012.

Þjóðin er ekki að kalla eftir stjórnarskrá stjórnsmálaflokkanna eftir að hafa samið sér sína eigin stjórnarskrá.

Ragnar Aðalsteinsson, lögmaður hefur lýst þeim vegvísi sem Alþingi ber að virða:

„Ákvæði Stjórnlagaráðs var samið af óháðum og sjálfstæðum fulltrúum, sem þjóðin hafði til þess kjörið, og Alþingi svo skipað eftir ógildingu Hæstaréttar á grundvelli formsatriða. Ráðið vann verkefnið fyrir öllum tjöldum og tók sjónarmiðum almennings öllum og gaumgæfði þau. Ráðsmenn komust að sameiginlegum niðurstöðum um efni og orðalag nýrrar stjórnarskrár fyrir landið. Stjórnarskrárfrumvarpið var þannig samið á lýðræðislegan hátt. Þeim, sem hafa hug á að endursefja og breyta tillögum ráðsins, er vandi á höndum, því færa má að því rök að þeir, sem það reyna, verði að færa á það ótvíræðar sönnur að breytingartillögur þeirra séu betur til þess fallnar að treysta almannahag en tillögur ráðsins.“

Undirritaður setur fram þá kröfu til Alþingis að niðurstaða stjórnlagaráðs sem grundvallaðist á framangreindu lögformlegu ferli þess og stjórnvalda verði virt og að tillaga um nýja stjórnarskrá fyrir lýðveldið Ísland og samþykkt var í þjóðaratkvæðagreiðslu árið 2012 af um 70% kjósenda, verði lögð til grundvallar laga Alþingis um nýja og breytta stjórnarskrá. Að mati undirritaðs er stjórnvöldum ekki stætt á og í raun ólöglegt, að víkja efnislega frá tillögu stjórnlagaráðs og hafa þannig að engu lögformlega aðkomu fulltrúa þjóðarinnar svo og þjóðarinnar sem er hin eiginlegi stjórnarskrárgjafi.

Að öðru leyti er tekið undir umsögn Stjórnarskrárfélagsins.

Vinsamlegast er óskað eftir staðfestingu móttöku umsagnarinnar.

Virðingarfyllt,

Guðmundur Vignir Óskarsson

(frambjóðandi til stjórnlagabings nr. 7913)

Kt. 261151-2279